වනවාසී පැවිදි දිවියේ අත්දැකීම්

බණ පදයක අසිරිය

බුද්ධ ශාසනය තුල කියල දෙන වචන අතර, කතා වෙන වචන අතර, 'දුක' කියන වචනය ප්රධාන තැනක් ගන්නව. අපේ සමාජයේ සහ සංස්කෘතියේ තියන අදහසට අනුව, දුකෙන් නිදහස් වෙන්න නම් පැවිදි වෙන්න ඕන කියල යමකුත් මමත් අහල තියනව. ඒකෙ අනිත් පැත්තට තියන තේරුම තමයි, බොහෝ දෙනෙක් හිතනවා පැවිදි වුනොත් දුකක් නැහැයි කියල. අපි පුද්ගලිකවත් අහල තියනවා, "ඔබ වහන්සේලාට නම් ඉතින් කිසිම දුකක් නැහැනෙ" කියල.

නමුත් අත්දැකීමක් හැටියට කිවුවොත්, අපිට ගිහි දුක නැහැ. ගිහි ඇත්තන්ට පැවිදි දුක නැහැ. නමුත් දුක කියන දේ කොහෙත් තියන සාමාන්ය ධර්මතාවයක්.

නායක හාමුදුරුවන්ගෙ ආරාධනාවකට අනුව අජාන් චා මහ තෙරුන් වහන්සේගේ අන්තර්ජාතික භාවනා මධ්යස්ථානයට ගිය කාලයේ, ඉගෙන ගන්න ලැබිච්ච දේවල් අනන්තයි අප්රමාණයි. අපේ රටේ පුරුදු කරන මේ පැවිදි සම්ප්රදායට වඩා, එක්තරා මට්ටමකින් දියුණු සහ පිළිවෙලක් තිබිච්ච පැවිදි ක්රමයක්, ආරණ්යගත ප්රතිපදාවක් එහි දකින්න ලැබුනා.

එහේ හැම ආරණ්යයකම වගේ උදෑසන කටයුතු ආරම්භ කරන්නෙ පාන්දර තුනට. කවුරුත් අවදි වෙන්න ඕන ඒ වෙලාවට. තුනහමාරට වන්දනාව සහ සමූහ භාවනාව. පාන්දර පහමාරට පිණ්ඩපාතෙ. දානය වැළඳීම උදෑසන අටට. දවසටම දානය වළඳන්න තිබ්බෙත් එක වේලයි. ඒ වගේමයි, පිණ්ඩපාතය වැඩම කරන්න අකමැති නම් දානය වළඳන්න හැකියාවකුත් නැහැ.

දවසට පැය කිහිපයක් වත් පිළිවෙත් කිරීම අනිවාර්යයි. ඒ වගේමයි හවස හතරහමාරට ගිලන්පස. හයයි කාලට සවස වන්දනාව සහ සමූහ භාවනාව. රාත්රී අටෙන් පස්සෙ කුටි ගෙවල්වලට යන්න පුළුවනි. ඒ අතර නිතර නිතර රැස් වෙන එක, නිතර නිතර ධර්ම සාකච්ඡා කරන එක, නිතර නිතර සමූහ භාවනා කරන එක, සාමාන්ය දෙයක්. හැමදාම උදේ දානෙන් පස්සේ ස්ථානයෙ වැඩ ඉන්න මහ තෙරුන් වහන්සේ නමක් විසින්, දවසට ගැලපෙන විදිහේ අවවාදයක් දේශනා කිරීම හරිම සිත් ඇදගන්නා සුළු කාරණාවක් වුනා.

ඒ දේශනාවට, එදිනෙදා සිද්ධ වෙන සිද්ධියක් අලලා හෝ ගැටළුවක් අලලා, දේශනාව ගොඩක් වෙලාවට සිද්ධ වෙනවා වෙන්න පුළුවන්. උදාහරණයක් හැටියට කවුරු හරි දෙන්නෙක් අතර ගැටළුවක් ඇති

වුනොත්, ඒ වගේ ගැටළුවක් විසඳන්න කොහොම කටයුතු කලොත් හොඳද? ඒ වගේ ගැටළු විසඳන්න අතීතයේ මහ තෙරුන් වහන්සේලා කොහොමද කටයුතු කරල තියෙන්නෙ? බුදුරජාණන් වහන්සේගේ බුද්ධ දේශනාවේ කොහොම දෙයක්ද උගන්වල තියෙන්නේ? යනාදී කාරණාවල් වලින් සමන්විත වෙලයි අවවාදය ගලාගෙන යන්නෙ. ඒ වගේ අවවාදයකින් දවසටම හොඳ පන්නරයක් හම්බ වෙනව. ලොකු ජවයක් හම්බ වෙනව.

ඔය අතරට අපිටත් අවස්ථාව හම්බ වෙනව විවිධාකාර වන සෙනසුන්වලට වැඩම කරන්නට. එහෙම ගිය එක කාලෙකදි, එක ආරණ්යයක ප්රධානත්වය දැරුවේ තරුණ ස්වාමීන් වහන්සේ නමක්. උන් වහන්සේ බටහිර රටක ස්වාමීන් වහන්සේ නමක්. හැබැයි ටිකක් තද පරුෂ චරිතයක් එයා. ඒ ආරණ්යයේ හිටපු සමහර සමහර දෙනෙක් ගැන උන් වහන්සේ නිතර නිතර චෝදනා එල්ල කරන්න පටන් ගත්තා. නිතර නිතර ඒ ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ හොඳත් වැරදි හැටියට කතා කරන්න පටන් ගත්තා. ඒ වගේම ඒක සාමාන්යයක් වගේ පේන්නත් තිබ්බා.

නමුත් අජාන් චා මහ තෙරුන් වහන්සේගේ ආරණ්ය සම්ප්රදායට අනුව උන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම තමයි, තමන්ගෙ තියන මමත්වය නිදහස් කරගන්න ඒ මමත්වයට සෘජුව මුහුණ දෙන්න කියල. පුද්ගලිකව මටත් ඒ වගේ අඩන්තේට්ටම් වෙනකොට, මමත් උත්සාහ කලා මගේ මමත්වය හඳුනා ගන්න. ඒ දේට තියන ඇලීම සහ ගැටීම තේරුම් ගන්න අවස්ථාවක් කරගන්න. නමුත් ඒක හිතන තරම් ලේසි වුනෙත් නැහැ. ඒකට හේතු වුනේ මම කරපු කිසීම කිසි කටයුත්තක් නිවැරැද්දක් හැටියට ඒ ස්වාමීන් වහන්සේ දැකපු නැති එකයි.

ඒක මට ලොකු ප්රශ්නාර්ථයක් වුනා. ඒ වගේ වෙලාවට පිරිස ඉදිරියේ හෝ දෝෂාරෝපණයට ලක් වුනහම, බිම බලාගෙන මුකුත් නොකියා ඉන්නවා කියන අදහසටයි මං එළඹිලා හිටියෙ. ඒක ඒ පැවිදි සමාජයේදී සමච්චලයකටත් හේතුවක් වෙලා තිබුන. කොහොම නමුත් කාලය මෙහෙම ගෙවීගෙන යනකොට, ඒ ආරණ්යයේ හිටපු තව ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් මාත් එක්ක කිවුව, මම නැති තැන ලොකු හාමුදුරුවො ඒ හාමුදුරුවරුත් එක්ක කිවුවලු, අසවල් හාමුදුරුවො සමච්චලයට ලක් කරන එක උන් වහන්සේට ලොකු සංතෝසයක් කියල. උන් වහන්සේ ඒක උන් වහන්සේගේ සතුටට කරන විහිළුවක් කියල කිවුවලු.

මේක අහපු මට ආපස්සට හිතෙන්න ගත්තා, මම එහෙම නම් ඉවසන්න ඕන ප් රමාණයට එහා ගිහිල්ල තියනව. මොකද උන් වහන්සේට ඒ අඩන්තේට්ටම් කරන එක පුරුද්දක් වෙනකොට, මට ඒ දේවල්වලට මුහුණ දෙන එක මානසික පීඩාවක් බවට පරිවර්තනය වෙලා තිබ්බ හින්ද. ඒ දුකේ මම ගැලිල හිටිය. සමහරක් වෙලාවල්වලදි භාවනා කරගන්න බැහැ. හිතට හරීයට වෛර සහගත සිතුවිලි ආව. මෛත්රියෙන් ජීවත් වෙන්න හරිම අමාරු

වුනා. මම ගොඩක් වෙලාවට පිරිසෙන් බැහැරව ජීවත් වෙන්න කල්පනා කලා. උත්සාහත් කලා.

ඔය අතරෙ එක්තරා සූත්රයක් හිතට ආව. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, යම්කිසි කෙනෙක්ට කරුණු කියල දෙන්න ඕන නම්, කාරණා කිහිපයක් ප්රධාන කරගෙන ඒක කරන්න කියල.

සුදුසු වටපිටාවක් බලන්න

සුදුසු කෙනාව තෝරන්න

තමන් කතා කරන්න යන අදහස නිවැරදිද කියල හොයන්න

මෛත්රී සහගත වචන භාවිතා කරන්න

මෛත්රී සහගත ක්රියාව භාවිතා කරන්න.

පෙර පිනකට වගේ ඔය කියන වචන ටික මට මතකයට ආවට පස්සේ, කුටියේ ඉඳලා ඊළඟ දවසේ උන් වහන්සේ මට කරදර කරනකොට කියන වචන ටික මෙන්න මෙහෙමයි කියල මං පුහුණු වෙන්න පටන් ගත්තා. මුලින්ම හිතුනු වචනවල නම් තිබුනේ ඒ තරම් ශ්රමණසාරුප්පයට ගැලපෙන බවක් නොවුනට ඒ වගේ වචන කතා කරන එක මහණකමට ඔබින්නෙ නැති හින්ද, මම පුළුවාන් තරම් මෛත්රියෙන් කතා කරන විදිහ ගැන ඉගෙන ගත්ත. තනියම කතා කරල වචන කිහිපයක් හදාගෙන ඊළඟ දවසේ තිබිච්ච ශ් රමදානයට ගියා.

සුපුරුදු පරිදි එදත් මේ හාමුදුරුවො, පිරිස ඉදිරියෙම කිසීම කිසි හේතුවක් නැතුව ප්රසිද්ධියේම දෝෂාරෝපණයට ලක් කලා. වෙන දවස්වල හිස නමාගෙන මුකුත් නොකියා යන මම, එදා උන් වහන්සේ දිහාවට හැරිල හිනා වෙලා ඇහුවා, "ස්වාමීන් වහන්ස, මට පොඩ්ඩක් යමක් කියන්න අවසර දෙනවද?" කියල. උන් වහන්සේත් උන් වහන්සේගේ සමච්චල් සහගත ස්වරූපයෙන්ම, "මොකද්ද?" කියල ඇහුව. මම එතකොට කිවුවා,

"අපේ හාමුදුරුවනේ, මම ලංකාවෙ ඉඳල ආවෙ, තායිලන්තයෙ වනගත සම්ප්රදාය ඉගෙන ගන්න. ඒ සම්ප්රදාය අපි ඉගෙන ගන්නෙ වැඩිහිටි හාමුදුරුවො දිහා බලල. උන් වහන්සේලා කතා කරන්නෙ කොහොමද? වැඩකටයුතු කරගන්නෙ කොහොමද? උන් වහන්සේලාගෙ හැසිරීම් කොහොමද? ඒව දැකලයි අපි ඒව අපේ ජීවිතවලට ඈදා ගන්නෙ. හැබැයි පහුගිය කාලෙ පුරාවටම, ඔබ වහන්සේ පුද්ගලිකව මට ගොඩක් අඩන්තේට්ටම් කලා. නමුත් මං ඒව මූලිකව හිතුවේ මගේ මමත්වය තේරුම් ගන්න මට ලැබිච්ච අවස්ථා හැටියටයි. ඒ වුනාට ඔබ වහන්සේ

මම නැති තැන අනිත් අයට කියල තිබ්බා, ඔබ වහන්සේ ඒව කරන්නේ හුදෙක් ඔබ වහන්සේගේ ආත්ම තෘප්තිය වෙනුවෙන් කියල. විහිළුවක් හැටියට කියල.

මගේ ප්රශ්නය මෙන්න මේකයි අපේ හාමුදුරුවනේ. ඔබ වහන්සේ ඒ විදියට මට අඩන්තේට්ටම් කලේ මෛත්රියෙන්ද? ඒ විදියට වචන කතා කරනකොට, ඒ විදියට ක්රියා කරනකොට, ඔබ වහන්සේ වැඩ කටයුතු කලේ සිහියෙන්මද?"

කියල මං ඒ ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් ඇහැව්ව.

ඊට පස්සෙ මං ආයෙ කිවුව,

"ඔබ වහන්සේ ඒ කරන දේවල් සිහියෙන්ම නම් කලේ, මෛත්රියෙන්ම නම් කලේ, මමත් ඔබ වහන්සේ වගේ වැඩිහිටි වුනහම ඔය විදියටද අනිත් අයට කටයුතු කල යුත්තේ?"

කියලත් මම උන් වහන්සේගෙන් අසා සිටිය. මේ වචනයට ඇත්තටම ඒ හාමුදුරුවන්ට දෙන්න උත්තරයක් තිබ්බෙ නෑ. උන් වහන්සේගේ තිබිච්ච අර සමච්චල් සහගත මූණ වෙනස් වුනා. උන් වහන්සේ කුටියට ගියා. දවස් තුනකට එළියට ආවෙ නෑ. හැබැයි මං ඒ තරමේ පීඩාවක් කරන්න සූදානම් වුනේ නැහැ. නමුත් අපි උන් වහන්සේට කුටියට දානෙ ගෙනිහිල්ල දුන්න. එදයින් පසුව ඒ ආණ්යයේ හිටපු කාටවත්ම ඒ හාමුදුරුවන්ගෙන් කිසීම කිසි වැරැද්දක් වුනේ නැහැ.

අවසානයේදී උන් වහන්සේ, ඒ ආරණ්යයෙන් මං එළියට එනකොට උන් වහන්සේ මගෙන් සමාවත් ඉල්ලුවා. ඒ වගේම අද වෙනකම්ම අපි බොහොම හොඳ යාළුවො. මං හිතන්නෙ ඒ ප්රශ්නෙ යහපත් විදියට විසඳගන්න පුළුවන්කම තිබ්බෙ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනාව හින්දයි.

ඒ දේශනාව ලැබීමම මහා භාග්යයක්.

ජිනං වන්දාම ගෝතමං

පූජනීය පදියතලාවේ මේධාවි හිමි